

Dosarul nr. 2ra-1343/23
2-21087759-01-2ra-25082023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Cotruță, I. Țurcan, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Naduh împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la constatarea încălcării dreptului garantat de articolul 5§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina și a fost menținută hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 09 iunie 2021, Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, a depus cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcursul examinării cauzei, împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a Penitenciarelor, cu privire la constatarea încălcării dreptului garantat de articolul 5§1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, prin sentința din 30 ianuarie 2013 a judecătoriei Șoldănești, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217/4 alin. (4), art. 264/1 alin. (4), art. 27-362 alin. (1) din Codul penal, iar prin

prisma art. 84 din Codul penal i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul pedepsei urma a fi calculat din 30 ianuarie 2013, cu includerea în acest termen a perioadei de aflare a inculpatului în arest preventiv pe durata de a 1 an, 5 luni, 2 zile și a arestului la domiciliu de 14 zile.

Sentița din 30 ianuarie 2013 a Judecătorei Șoldănești, fără modificări, a devenit irevocabilă prin decizia din 25 noiembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție.

De asemenea, prin sentița din 14 aprilie 2014 a Judecătorei Ungheni, menținută prin decizia din 27 aprilie 2015 a Curții de Apel Bălți, Ion Naduh a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) din Codul penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen de un an, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea termenului din data pronunțării sentiței.

La 23 februarie 2015, administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina a înaintat demers la Judecătoria Rezina, prin care a solicitat cumularea pedepselor stabilite lui Ion Naduh prin sentițele din 30 ianuarie 2013 a Judecătorei Șoldănești și din 14 aprilie 2014 a Judecătorei Ungheni.

Prin încheierea din 22 august 2015 a Judecătorei Rezina, a fost admis demersul administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina și au fost cumulate pedepsele aplicate lui Ion Naduh, stabilindu-i în temeiul art. 85 alin. (1) din Codul penal o pedeapsă definitivă de 6 ani închisoare în penitenciar semiînchis, cu calcularea termenului din 14 aprilie 2014, data pronunțării sentiței Judecătorei Ungheni. Totodată, în termenul de executare a pedepsei a fost inclus și termenul de aflare a lui Ion Naduh în arest preventiv de 1 an, 5 luni și 2 zile, stabilite în sentița din 30 ianuarie 2013 a Judecătorei Șoldănești.

Astfel, reieșind din pedeapsa definitivă cumulată, urma a fi eliberat din închisoare la 12 noiembrie 2018.

Prin încheierea din 15 octombrie 2015 a Judecătorei Șoldănești, s-a explicat neclaritatea apărută la punerea în executare a pedepsei condamnatului Ion Naduh în temeiul sentiței din 30 ianuarie 2013 a Judecătorei Șoldănești, cu includerea în termenul pedepsei a perioadei de aflare sub arest preventiv a lui Ion Naduh de la 13 septembrie 2011 până la 14 martie 2012 și de la 05 aprilie 2012 până la 30 ianuarie 2013, iar în total perioada de 1 an, 3 luni și 26 de zile.

Respectiv, reieșind din neclaritățile la punerea în executare a pedepsei condamnatului Ion Naduh, stabilite prin încheierea din 15 octombrie 2015 a Judecătorei Șoldănești, acesta urma a fi eliberat din închisoare la 19 decembrie 2018.

Ulterior, prin sentița din 21 martie 2016 a Judecătorei Bălți, Ion Naduh a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (1) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsă definitivă, în baza art. 85, art. 87 din Codul penal, sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 2 luni.

În opinia reclamantului, termenul de executare a pedepsei conform sentiței din 21 martie 2016 a Judecătorei Bălți urma a fi calculat de la data pronunțării sentiței

– 21 martie 2016, cu includerea în acest termen a termenului ispășirii pedepsei stabilit prin încheierea din 22 august 2015 a Judecătorei Rezina, de la 14 aprilie 2014 (momentul pronunțării sentinței Judecătorei Ungheni) până la 21 martie 2016, precum și cu includerea în termenul executării pedepsei a termenului aflării sale în arest preventiv pe o perioadă de 1 an 5 luni și 2 zile, stabilit prin sentința din 30 ianuarie 2013 a Judecătorei Șoldănești.

Astfel, reclamantul a învederat că, reieșind din calculele stabilite prin sentința din 21 martie 2016 a Judecătorei Bălți, urma a fi eliberat la 12 ianuarie 2019, iar conform precizărilor stabilite prin încheierea din 15 octombrie 2015 a Judecătorei Șoldănești, nu mai târziu de data de 18 februarie 2019. Însă, Ion Naduh a fost eliberat din penitenciar la 28 iunie 2019.

Reclamantul a menționat că 131 de zile a fost deținut ilegal și fără temei în penitenciar, fapt ce i-a cauzat prejudicii materiale și morale.

Ion Naduh a considerat că, în corespundere cu art. 7 din Legea nr. 1545/1998, reieșind din salariul mediu lunar pe anul 2019 care constituia suma de 7 356,10 lei, urmează să i se achite suma de 32 121,64 de lei cu titlu de prejudiciu material sub formă de salariu și alte venituri provenite din muncă.

Totodată, prin prisma Legii nr. 1545/1998, art. 5 CEDO, precum și art. 9 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966, urmează să-i fie reparat prejudiciul moral, prin deținere ilegală, câte 850 de euro pentru fiecare zi de detenție ilegală, ceea ce constituie suma de 111 350 de euro.

Reclamantul Ion Naduh a solicitat prin cererea de chemare în judecată: constatarea încălcării dreptului său la libertate, ca rezultat al întârzierii cu 131 de zile de punere în libertate din detenție; încasarea din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 32 121,64 de lei și sumei de 111 350 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral; compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea depusă de Ion Naduh, ca fiind neîntemeiată (f.d. 114, 120-125, Vol. I).

La 09 decembrie 2021, Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, a declarat apel împotriva hotărârii din 06 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 07 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat Ion Naduh, s-a casat hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, sub formă de încheiere, prin care s-a încetat procesul.

La 23 noiembrie 2022, Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 06 decembrie 2021 a Judecătorei

Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea.

Prin decizia din 22 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, s-a casat integral decizia din 07 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 16 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina și a fost menținută hotărârea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că de către apelantul-reclamant Ion Naduh nu au fost prezentate probe care ar confirma că judecătoria Bălți în persoana judecătorului Pușcaș Viorel, care a pronunțat sentința din 21 martie 2016, a adoptat vre-un un act judecătoresc care să explice în condițiile art. 469(1),17)CPP toate suspiciunile sau neclaritățile care au apărut la punerea în executare a pedepsei stabilite. De asemenea nu au fost prezentate careva acte judecătorești irevocabile adoptate de instanțele judecătorești competente sau de judecătorul de instrucție conform art. 470- 471 și 473/1 din Codul de procedură penală, care ar confirma examinarea plângerilor condamnatului împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate, constatarea irevocabilă a deținerii ilegale sau deținerii peste termenul stabilit în penitenciar a condamnatului Ion Naduh cu durată de 131 de zile.

Reieșind din faptul că nu a fost constatată încălcarea dreptului reclamantului-apelant Ion Naduh la libertate pe o perioadă de 131 zile, instanța de apel a considerat că instanța de fond întemeiat a respins pretențiile reclamantului cu privire la repararea prejudiciului material și moral ca fiind neîntemeiate.

La data de 25 august 2023, Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată, suplimentar invocând că art. 469 alin. (1), 17), art. 470-471 și art. 473/1 din Codul de procedură penală reglementează schimbările în executare a unor hotărâri în perioada executării efective a pedepsei, dar nu după ce persoana a fost deja eliberată pe motivul expirării termenului pedepsei stabilite prin sentință.

A precizat că prezenta acțiune civilă este depusă în temeiul articolului 5 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, dar nicidecum nu a Codului de procedură penală.

Ba mai mult ca atât, instanța de apel nu a ținut cont de jurisprudența relevantă pe alt caz identic, și anume cauza lui Vladimir Karatun împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Administrația Națională a

Penitenciarelor, cu privire la constatarea încălcării dreptului garantat de articolul 5 §1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

A notat că detenția reclamantului din 18 februarie 2019 până la 28 iunie 2019 a fost una arbitrară și nejustificată, cu încălcarea dreptului prevăzut de art. 5§1 al Convenției.

În drept și-a întemeiat cererea de recurs în temeiul dispozițiilor art. 5§1, art. 13, art. 46 al Convenției Europene Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 9 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966, art. 4 și art. 53 alin. (2) din Constituție, Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, art. 1405, 1422, 1423, 2007 alin. (1), 2036 alin. (1) din Codul civil, pct. 22 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 16 mai 2023.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului Ion Naduh, prin intermediul oficiului poștal, iar reprezentantului său, avocatul Larisa Voloșina, prin intermediul poștei electronice, la data de 26 iunie 2023 (f.d. 27-28, Vol. II).

Astfel, recursul, declarat la 25 august 2023, este în termen.

La 12 octombrie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimaților Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 41-43, Vol. II).

Referințe nu au fost depuse.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, a fost depus până la data intrării în vigoare a

Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ion Naduh, reprezentat de avocatul Larisa Voloșina, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi